

LAKIALOITE 5/2005 vp

Laki sosiaalihuoltolain 27 a §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Omaishoidon tuella on nykyisin merkittävä asema etenkin iäkkäiden henkilöiden, mutta myös muiden sairaudesta tai vammasta kärsivien hoidon järjestämisessä. Mahdollisuudesta omaishoidon tukeen säädetään sosiaalihuoltolaissa (710/1982). Tarkempia määräyksiä omaishoidon tuesta on asetuksessa omaishoidon tuesta (318/1993).

Ongelmana lain ja asetuksen soveltamisessa on se, että kunnat toteuttavat niitä hyvin kirjavasti, koska ne eivät velvoita kuntia omaishoidon tuen järjestämiseen ja kustantamiseen. Joissakin kunnissa omaishoidon tuella on kiinteä ja vakiintunut asema kunnan sosiaalipalveluissa, toisissa kunnissa siihen suhtaudutaan nihkeästi. Kunnat voivat mm. kunnan taloudelliseen tilanteeseen vedoten olla myöntämättä omaishoidon tukea, vaikka siihen olisi muuten täydet perusteet. Omaishoidon tuen suuruus ja laajuus eri kunnissa vaihtelevat tuntuvasti. Jotta omaishoitoa tarvitsevien ja omaishoidon tukea antavien omaisten asema olisi turvatumpi, tulisi lakia muuttaa siten, että korostetaan kansalaisten oikeutta omaishoidon tukeen silloin, kun se on tarkoituksenmukainen tapa järjestää sairaan, vammaisen, vanhuksen tai muun apua tarvitsevan henkilön hoito.

Pari vuotta sitten tehtyjen arvioiden mukaan Suomessa on noin 300 000 omaishoitajaa. Heistä vain noin 25 000 sai lakisääteistä omaishoidon tukea vuonna 2002. Sosiaali- ja terveysministeriön teettämässä selvityksessä kaavailaan omaishoidon tukeen tarpeellisia uudistuksia, jot-

ka selvityshenkilön ehdotuksen mukaan toteutettaisiin vuosina 2005—2012. Näitä uudistuksia olisi mielestämme kiirehdittävä, ja jo välittömästi tarvittaisiin toimia omaishoidon tukea tarvitsevien ja sitä antavien ihmisten aseman parantamiseksi.

Esitämme, että sosiaalihuoltolain 27 a §:ää täsmennetään siten, että kunnalla on velvollisuus antaa omaishoidon tukea silloin, kun se on tarkoituksenmukaisin tapa järjestää hoito tai huolenpito, jota henkilö tarvitsee alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vammaan tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi. Esityksessä 27 a §:n 2 momentin sanat "Omaishoidon tukea voidaan antaa" korvataan sanoilla "Omaishoidon tukea on annettava". Sanojen "on mahdollista" jälkeen lisätään sanat "ja tarkoituksenmukaisinta". Tarkoituksena ei ole, että omaishoidon tuki syrjäyttäisi muut hoitomuodot, kuten kunnan itse järjestämän kotipalvelun tai laitoshoidon, silloin kun ne ovat tarkoituksenmukaisimpia. Luonnollisesti tilannetta on aina harkittava ottamalla huomioon hoidettavan henkilön ja hänen omaistensa tahto ja mahdollisuudet. Esitys ei muuta omaishoidon vapaaehtoista luonnetta, mutta se painottaa kunnan velvollisuutta omaishoidon tukemiseen silloin, kun se on hoitomuodoksi valittu.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

sosiaalihuoltolain 27 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 17 päivänä syyskuuta 1982 annetun sosiaalihuoltolain (710/1982) 27 a §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 1365/1992, seuraavasti:

27 a §

— — — — —
Omaishoidon tukea on annettava, jos henkilö alentuneen toimintakyvyn, sairauden, vamman tai muun vastaavanlaisen syyn vuoksi tarvitsee hoitoa tai muuta huolenpitoa, joka on mahdollista ja tarkoituksenmukaisinta järjestää hoidettavan kotona sopimalla siitä hänen omaisensa tai

läheisensä kanssa ja tarpeellisten palvelujen avulla. Sopimus omaishoidon tuesta voidaan tehdä myös muun henkilön kuin hoidettavan omaisen ja läheisen kanssa.
— — — — —

— — — — —
Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2005.

Helsingissä 24 päivänä tammikuuta 2005

Mikko Kuoppa /vas
Esko-Juhani Tennilä /vas
Iivo Polvi /vas
Minna Sirnö /vas
Unto Valpas /vas
Pentti Tiusanen /vas
Mikko Immonen /vas
Martti Korhonen /vas

Veijo Puhjo /vas
Suvi-Anne Siimes /vas
Kari Uotila /vas
Annika Lapintie /vas
Markus Mustajärvi /vas
Matti Kangas /vas
Anne Huotari /vas